

Viite: diaarinumero: VN/33556/2025

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenneerikkomuksia koskevasta rajat ylittävästä yhteistyöstä Euroopan unionissa sekä siihen liittyviksi laeiksi (CBE-muutosdirektiivi ja eurooppalainen vammaisten henkilöiden pysäköintilupa)

Huomiot tieliikennelain muutosehdotuksista (pysäköintilupa)

Invalidiliitto on fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten henkilöiden valtakunnallinen vaikuttamisen järjestö. Liitto edistää ja kehittää fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten henkilöiden mahdollisuuksia osallistua, liikkua ja elää täysipainoista elämää. Invalidiliitossa on noin 22 000 henkilöjäsentä ja 138 jäsenyhdistystä.

Invalidiliitto pitää eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan käyttöönottoa lähtökohtaisesti kannatettavana. Yhteinen eurooppalainen pysäköintilupa vahvistaa vammaisten henkilöiden yhdenvertaista liikkumista ja helpottaa pysäköintiin liittyvien oikeuksien käyttämistä muissa EU:n jäsenvaltioissa.

Pidämme myös selkeyden kannalta perusteltuna, että pysäköintiluvan keskeiset myöntämisedellytykset siirretään valtioneuvoston asetuksesta lain tasolle. Lakiesityksen 190 §:n mukainen vähintään haittaluokan 11 vaatimus sekä edellytys siitä, että sairaudesta tai vammasta johtuvan haitan arvioidaan estävän henkilöä itsenäisesti liikkumasta, vastaavat voimassa olevia myöntämisedellytyksiä. Kyse ei tältä osin ole pysäköintiluvan myöntämiskriteerien muuttamisesta.

Kiinnitämme kuitenkin erityistä huomiota ehdotettuun pitkäaikaisen sairauden tai vamman vaatimukseen. Esityksen mukaan pitkäaikaisuudella tarkoitetaan vähintään vuoden kestävää toimintarajoitetta. Tämä merkitsee muutosta nykytilaan ja rajaa pysäköintiluvan ulkopuolelle henkilöitä, joilla voi olla vaikea liikkumiseste mutta joiden toimintarajoitteen arvioitu kesto on alle vuoden.

Vaikea liikkumiseste voi rajoittaa henkilön tosiasiallista liikkumista olennaisesti myös silloin, kun toimintarajoitteen arvioidaan kestävän alle 12 kuukautta. Pysäköintiluvan tarve liittyy ennen kaikkea henkilön tosiasialliseen liikkumiskykyyn ja mahdollisuuteen päästä riittävän lähelle asiointi- ja palvelukohteita. Erityisen tärkeää tämä on niillä seuduilla, joilla ei ole saatavilla esteetöntä julkista liikennettä. Katsomme, ettei toimintarajoitteen keston tulisi yksin muodostaa estettä pysäköintiluvan saamiselle silloin, kun henkilö muutoin täyttää luvan myöntämisen edellytykset. Jatkovalmistelussa tulee arvioida ratkaisu, jolla myös alle vuoden

kestävän mutta vaikean liikkumisesteen perusteella pysäköintilupaa tarvitsevien henkilöiden oikeudet voidaan turvata.

Invalidiliitto on aiemmissa liikkumisesteisen pysäköintitunnuksen myöntämisedellytyksiä koskevissa kannanotoissaan korostanut, että pysäköintitunnuksen tarpeen arvioinnissa olennaisia ovat henkilön tosiasiallinen liikkumiskyky, liikkumisapuvälineen tarve ja toiminnallinen kävelykyky. Esteettömällä autopaikalla on fyysisesti vammaiselle henkilölle erityinen merkitys myös siksi, että apuvälineen käyttäminen sekä autoon siirtyminen ja autosta poistuminen voivat edellyttää tavallista suurempaa pysäköintitilaa. Pidämme erityisen tärkeänä, että nämä lähtökohdat säilyvät myös eurooppalaiseen vammaisen henkilön pysäköintilupaan siirryttäessä.

Kiinnitämme huomiota luvan peruuttamista koskevaan muutokseen. Voimassa olevan sääntelyn mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi peruuttaa tunnuksen voimassaolon sen haltijan hakemuksesta. Ehdotuksessa viraston tulisi peruuttaa lupa myös silloin, kun luvan myöntämisen edellytykset eivät enää täyty. Pidämme tärkeänä, että luvanhaltijan oikeusturva varmistetaan ja että jo myönnetyn luvan edellytysten uudelleenarviointi perustuu asianmukaiseen ja riittävään selvitykseen. Erityisesti pysyvän vamman perusteella myönnetyn pitkäaikaisen luvan haltijalle ei tule aiheuttaa tarpeettomia uusia lääkärinlausunto- tai todistamisvelvoitteita.

Huomiot esityksen vaikutuksista (pysäköintilupa)

Esityksen vaikutusarvion mukaan alle 12 kuukaudeksi voimassa olevia liikkumisesteisen pysäköintitunnuksia myönnetään nykyisin vuosittain noin 1 000 henkilölle. Ehdotetun pitkäaikaisuuden vaatimuksen vuoksi nämä henkilöt eivät jatkossa voisi saada vammaisen henkilön pysäköintilupaa.

Invalidiliitto pitää tätä vammaisten ja liikkumisesteisten henkilöiden kannalta merkittävänä kielteisenä vaikutuksena. Muutos heikentäisi sellaisten henkilöiden asemaa, jotka täyttävät muut pysäköintiluvan myöntämisedellytykset, mutta joiden toimintarajoitteen arvioidaan kestävän alle vuoden. Vaikutuksia tulisi arvioida esityksessä perusteellisemmin erityisesti henkilöiden yhdenvertaisen liikkumisen, itsenäisen asioinnin ja palveluihin pääsyn näkökulmasta.

Esityksen tavoitteena on säilyttää nykyinen oikeustila mahdollisimman pitkälle. Tähän tavoitteeseen nähden pidämme perusteltuna arvioida uudelleen ratkaisua, jonka seurauksena nykyisin pysäköintitunnukseen oikeutettu henkilöryhmä jäisi jatkossa kokonaan pysäköintilupajärjestelmän ulkopuolelle.

Invalidiliitto pitää myönteisenä sitä, että nykyisiä liikkumisesteisen pysäköintitunnuksia voidaan käyttää niiden voimassaoloajan loppuun saakka. Pitkä voimassaoloaika ehkäisee tarpeetonta asiointia ja ylimääräisiä kustannuksia luvanhaltijoille.

Muita huomioita esitysluonnoksesta

Invalidiliitto korostaa, ettei eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan käyttöönottoa tule toteuttaa tavalla, joka heikentää niiden henkilöiden asemaa, joilla on nykyisin oikeus liikkumisesteisen pysäköintitunnukseen. Erityisesti alle vuoden kestävän mutta vaikean liikkumisesteen perusteella pysäköintitunnukseen nykyisin oikeutettujen henkilöiden asema tulee ratkaista jatkovalmistelussa.

Nostamme tässä yhteydessä uudelleen esiin liikkumisesteisen pysäköintitunnuksen aseman yksityisillä pysäköintialueilla. Nykyisin tunnusta käytettäessä on yksityisillä alueilla noudatettava alueen omia pysäköintiehtoja, mukaan lukien mahdolliset maksut ja aikarajoitukset. Tämä koskee myös tilanteita, joissa esimerkiksi julkinen palvelu sijaitsee yksityisen kiinteistön yhteydessä ja pysäköintialuetta valvoo yksityinen pysäköinninvalvontayritys.

Invalidiliitto on jo aiemmin esittänyt, että liikkumisesteisen pysäköintitunnuksen merkitystä tulee vahvistaa siten, että tunnuksella tapahtuva pysäköinti olisi maksutonta myös yksityisillä pysäköintialueilla, yksityisiä piha-alueita lukuun ottamatta. Tällä vahvistettaisiin pysäköintiluvan yhdenmukaista käyttömahdollisuutta ja vammaisten henkilöiden yhdenvertaista pääsyä palveluihin. Ehdotamme, että eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan käyttöönoton yhteydessä arvioidaan mahdollisuutta vahvistaa pysäköintiluvan oikeusvaikutuksia myös yksityisillä pysäköintialueilla.

Jos voimassa olevan liikkumisesteisen pysäköintitunnuksen haltija haluaa vaihtaa tunnuksensa eurooppalaiseen pysäköintilupaan ennen nykyisen tunnuksen voimassaolon päättymistä, pidämme perusteltuna, että ensimmäinen vaihto eurooppalaiseen pysäköintilupaan tehtäisiin maksutta, koska tarve vaihtoon aiheutuu lainsäädännön ja lupajärjestelmän muutoksesta eikä luvanhaltijan omasta toiminnasta.

INVALIDILIITTO RY

Helsingissä 27.8.2026

Janne Juvakka
toimitusjohtaja

Laura Andersson
johtaja, yhteiskunnallinen vaikuttaminen

Lisätietoja: Sinikka Winqvist, asiantuntija liikenne ja yrittäjäyys

sinikka.winqvist@invalidiliitto.fi 0447650633